

Scitamineae nonnullae novae vel minus cognitae

auctore

O. G. Petersen.

(Cum. tab. XV—XVIII.)

Costus Friedrichsenii O. G. P. n. sp.

(Tab. XV.)

Foliis elongatis acuminatis pilis patentibus utrinque molliter hirsutis pallide viridibus flaccidis, inflorescentia communum laxum praebente, bracteis apice recurvato hirsuto, floribus permagnis sulphureis labello irregulariter lobato et plicato.

Planta spectabilis altitudinem hominis attingens. Caulis manifeste spiralis, $1\frac{1}{2}$ —2 cm crassus. Folia 35 cm longa v. majora, in medio circ. 10 cm lata, inter medium et apicem sublatiora, in bracteas transeuntia, utrinque pilis fere horizontaliter patentibus subtus mollissimis hirsuta, flaccida subpendentia, elongata, apice longe acuminata, ad $\frac{1}{7}$ spiraliter posita. Bracteae laete virides, superiores intus basin versus rubescentes, parte infima adpressa, parte suprema subpatente apice recurvato, hirsuto, ovato, acuminato. Flores permagni, sulphurei fauce brevi intus subhirsuto-fimbriato. Petala 5— $7\frac{1}{2}$ cm longa, 2—3 cm lata, elliptico-ovata, obtusa, glabra. Labellum 8—10 cm longum, superne $6\frac{1}{2}$ —8 cm latum, subirregulariter lobatum plicatumve, superne et ad medium

intense, ceterum pallide flavescens v. sulphureum fauce ad medium subtiliter rubro-striatum. Stamen lanceolatum 6—7^{cm} longum, inter basin et medium 13—17^{mm} latum. Anthera 10—13^{mm} longa, circ. 5^{mm} lata, pallide flavescens ad marginem supremum pallide roseum, apice fimbriato. Stylus 6^{cm} longus. Stigma processu cymbiformi circ. 2^{mm} longa primo patente dein adscendente ornatum, 2^{mm} altum, 3^{mm} latum, postice carinis duabus basi conniventibus instructum.

Planta ex horto Berolinensi sub nomine *Costi comosi* missa in caldariis Hauniensibus copiose floruit. Tam ab *Costo comoso* Rosc. quam ab *C. argenteo* Ruiz et Pav., cui affinis videtur, bene distincta est. Nomen in honorem hortulani horti botanici Hauniensis Th. Friedrichsen dedi. — Patria ignota.

a. Inflorescentia major quam in specim. depicta; *b.* Petalum; *c.* Labellum; *d.* Stamen cum stylo (Omnes figurae ad $\frac{1}{2}$ reductæ).

Costus Mexicanus Liebm. ined.

(Tab. XVI.)

Foliis lanceolato-obovatis, longe acuminatis laete viridibus, glaberrimis v. supra obsolete puberulis, inflorescentia coniformi, bracteis viridibus adpressis, labello lobato lobo medio angusto, subproducto apice tripartito.

Caulis metralis 11—12^{mm} crassus, inferne vaginis atropurpureis obsessus. Folia læte viridia nitida subcarnosa inferiora laminis ovatis, superiora laminis obovatis, suprema laminis lanceolato-obovatis undulatis supra glaberrimis v. obsolete puberulis subtus velutinis supremis diminutis pubescentibus. Ocreae 1—2^{mm} tantum altae, superiores ciliato-barbatae. Petiolus latior quam longus. Inflorescentia ovata circ. 4^{mm} longa bracteis dense imbricatis viridibus nitidis, apice obtusis subcarinatis. Petala elongato-obovata marginibus subinvolutis 5—5 $\frac{1}{2}$ ^{cm} longa sulphureo-flavescentia. Labellum late obovatum, apice lobatum lobo medio angusto, subproducto, apice tripartito, basi citrinum superne in medio luteum, ceterum stramineo-

testaceo-striatum vel striis testaceis purpurascentibus vel sublateralibus, intus praesertim in medio pubescens. Stamen late lanceolatum basi flavum pubescens in regione antherae stramineum, apicem versus attenuatum, badium, obtusiusculum v. breviter acuminatum, 5—6^{cm} longum, in regione antherae 1½^{cm} longa. Anthera circ. 1^{cm} longa. Stigma semiorbiculatum postice appendice brevioris bidentato ornatum, margine papilloso-pubescens, 3—5^{mm} latum.

Inter *Costum Malortieanum* et *C. pictum* ponendus; huic valde affinis sed foliis subglabris, petalis involutis latioribus, stamine apice angustiore (nec rotundato-obtuso) et praesertim labelli lobo intermedio angusto protracto apice tripartito recedit. A *Costo Malortieano* foliis aliisque omnino diversus.

Planta, verisimiliter a cl. Liebmanno e Mexico domum relata, nondum descripta multis annis abhinc Liebmanni cura depicta nunc primum, postquam in horto botanico Hauniensi aestate 1890 iterum floruit, publice juris facta.

a. Petalae; b. Labellum; c. Stamen; d. Stylus. (Omnes figurae ad ½ reductae.)

Brachychilum Horsfieldii (R. Br.) O. G. P.

(Tab. XVII.)

Syn: *Hedychium (Brachychilum) Horsfieldii* R. Br. M. S., Wallich in Journal of Bot. V., 1853 pag. 376.

Inflorescentia pauciflora, labello brevissimo, latiore quam longo, retuso marginibus deflexis, filamento brevi, crasso, stigmate apice bilabiato, labio inferiori multo longiore, rotundato, superiore emarginato.

Planta glabra caule f. ⅔^m alto basi tumido radices carnosos emittente foliis distichis late lanceolatis sensim attenuatis apice incurvis supra laete subtus pallide viridibus; ochrea 1^{cm} longa. Inflorescentia pauciflora bracteis viridibus nitidis, margine hyalinis, late lanceolatis, apiculatis, 4^{cm} longis; ad basin floris prophyllum 2½^{cm} longum, hyalinum. Flos totus 1^{cm} longus. Calyx 40—45^{mm} longus anguste tubulosus apicem versus subinflatus, oblique fissus

nec dentatus, albo-virescens. Tubus corollae gracillimus calyce f. duplo longior, subcurvatus, inferne stramineus superne cum petalis late lanceolatis, apice contractis horizontaliter patentibus, 2^{cm} longis, acutis, tortis citrinus. Labellum brevissimum latius quam longum, retusum marginibus deflexis, album, 5^{mm} latum, punctatum. Alae petala altitudine aequantes, ovato-ellipticae, rotundato-obtusae, caviusculae. Filamentum breve, luteum, apice curvatum, antheram 7^{mm} longam aequans. Stigma apice bilabiatum, labio inferiore longiore rotundato superiore emarginato marginibus sursum spectantibus. Ovarium cylindricum viride glaberrimum 7^{mm} longum, 3^{mm} crassum. Fructus capsularis trivalvis valvibus intus miniatis. Semina ellipsoidea arillo purpureo circumdata.

Sub nomine falso *Renealmiae calcaratae* Andr. ex horto Leydensi missa in calidariis horti botanici Hauniensis aestate 1891 haec planta copiose floruit. Non dubito, quin cum planta a cl. Horsfieldio ineunte hoc saeculo in monte Trahu Javae lecta ad celeb. Jos. Banks missa congruat, et mihi persuasum est, eum typum generis ab Hedychio diversi existimandum esse tanto magis quam ill. Bentham dicit: Species vix congener videtur (Gen. pl. pag. 643).

Brachychilum n. gen.

Brachychilum R. Br., sectio generis *Hedychii*.

Spica in caule foliato terminalis bracteis laxè imbricatis. Alae erectae. Labellum brevissimum, latius quam longum. Filamentum breve, antheram fere aequans. Stigma bilabiatum labio inferiore protracto. Fructus et semina ut in Hedychio, — Genus monotypum *Hedychio* affine, in Java endemicum.

1. Flos totus (magn. nat.); 2. Petalum; 3. Ala; 4. Labellum (explan.); 5. Stamen; 6. Stigma a tergo visum; 8. Pars inflorescentiae in statu fructifero; 9. Semina cohaerentia; 10. Ovarium transversaliter sectum; 11. Semen cum arillo.

Ischnosiphon pruinosis O. G. P. n. sp.

(Tab. XVIII.)

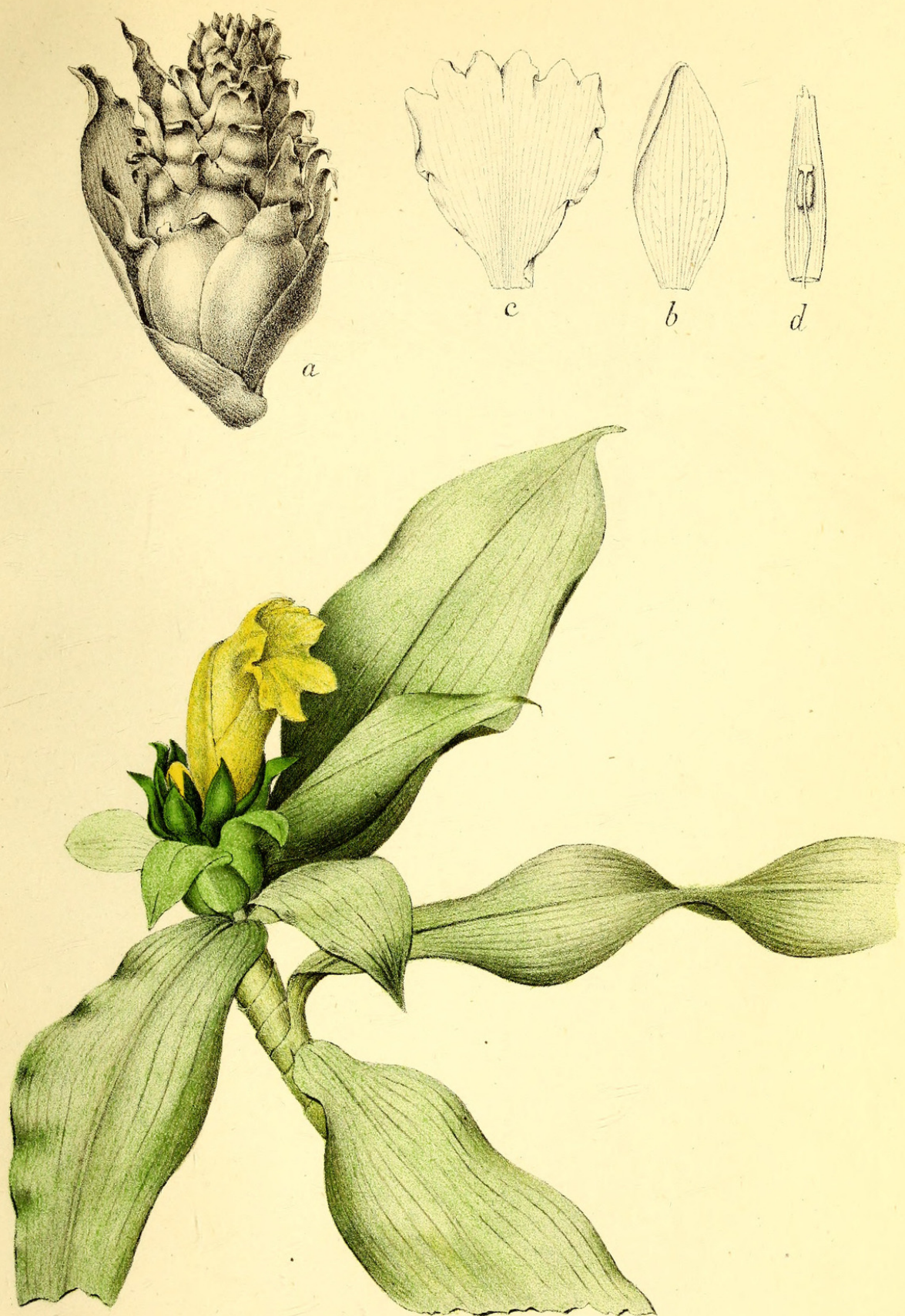
Foliis glaberrimis elongato-ovatis acuminatis acumine valde obliquo, annulo inter petiolum pilis flavescentibus obsito, spicis subcomplanatis, acutis, bracteis margine albo-pruinosis distichis.

Folia basalia rigida, longe petiolata petiolo per maximam longitudinem vaginato inferne viridi pilis rigidioribus patentibus longioribus, superne badio pilis brevioribus adpressis omnibus flavescentibus obsito, inter vaginam et articulum subtus et ad latera barbato, supra linea pilorum flava usque ad articulum producta instructo. Vagina subcompressa margine hirsuta ceterum pubescens, viridis, albo-pruinosa, margine apiceque rubescens. Articulus a petiolo annulo prominente flavo-hirsuto supra serie tenuissima pilorum usque ad laminam producta separatus. Lamina glabra, ad costam mediam breviter hirsuta, praesertim in superficie superiore ad margines costae pilis sparsissimis longioribus obsita, 4—5^{cm} longa, infra medium usque 2^{cm} lata, elongato-ovata, apicem versus et basi inaequilatera, acuminata acumine gracili valde obliquo, glaberrima, supra atroviridis subsericea costa media laete viridi, subtus pulcherrime vinosa. Pedunculus inflorescentiae folio frondoso basalibus simili suffultus glaberrimus compressus basi prophyllis lanceolatis acute bicarinatis glabro viridi apice rubescente instructus. Rachis inflorescentiae inferne convexo-concava superne compressa lateribus concavis bracteis omnino abscondita glabra. Inflorescentia spicis 1—5 composita. Spicae subcomplanatae acutae 8—12^{cm} longae, 1½^{cm} latae, infima pedunculata, ceterae sessiles bracteis rigidis laete viridibus, infima anguste purpureo-marginata, ceteris margine albo-pruinosis 3^{mm} lato, flores binos foventibus. Sepala lanceolata acuta. Tubus corollae mediocriter elongatus. Petala elongato-ovata acuta margine subinvoluta pallide flavescentia. Staminodium externum obovato-orbiculatum plicatum lividum ad marginem anteriorem inferne lilacinum circ. 1^{cm} latum. Staminodium callosum multo minus, late lan-

ceolatum subinvolutum, apice rotundatum, pulchre venosum albo flavescens margine supremo lilacino. Staminodium cucullatum callosum aequans, albo-flavescens, apice luteum auricula involuta horizontali. Appendix staminis fertilis angustissimus antheram longitudine et latitudine fere aequans. Ovarium uniloculatum monospermum album glabrum apicem versus pilosum 4^{mm} longum, 2^{mm} latum.

Ex horto Berolinensi sub nomine *Marantae pruinosa* missa. In Gartenflora XXVII, breviter sub nomine *Marantae pruinosa* h. Bull. (Syn. *M. porphyrocaulis* h. Bull) commemorata est, sed quum non floruerat ad genus suum referri non potuerat nec postea descripta est. Patria ignota.

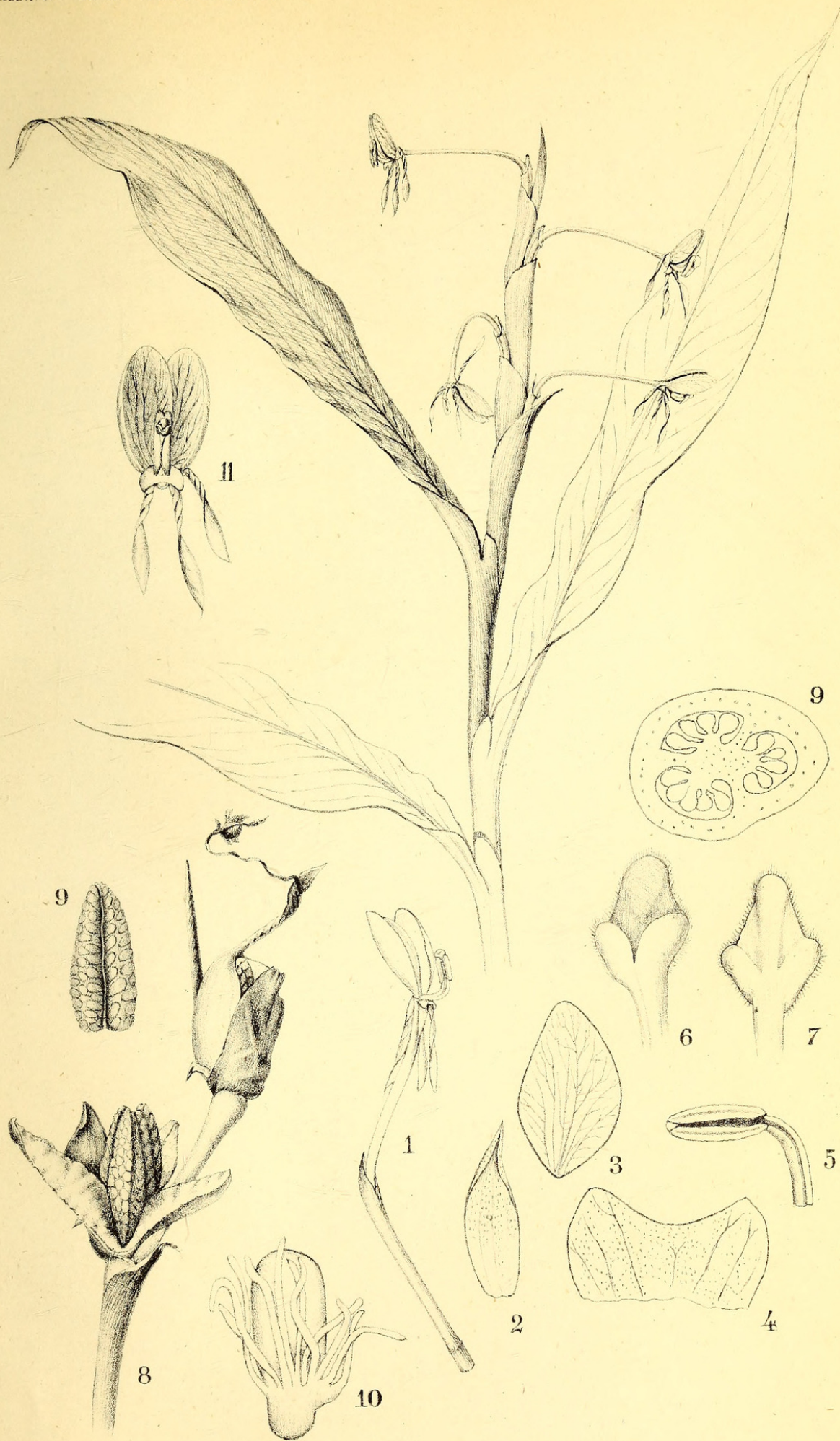
1. Flos totus (magn. nat.); 2. Sepalum; 3. Ovarium et corolla; 4. Labellum; 5. Staminodium callosum cum stamine; 6. Staminodium cucullatum; 7. Stylus; 8. Ovarium transversaliter sectum.

Costus Friedrichsenii.

Costus Mexicanus.

Brachychilum Horsfieldii.

Ischnosiphon pruinosa.

Peterseen, O G. 1893. "Scitamineae nonnullae novae vel minus cognitae."
Botanisk tidsskrift 18, 260–265.

View This Item Online: <https://www.biodiversitylibrary.org/item/156171>

Permalink: <https://www.biodiversitylibrary.org/partpdf/280302>

Holding Institution

Smithsonian Libraries and Archives

Sponsored by

Biodiversity Heritage Library

Copyright & Reuse

Copyright Status: Not in copyright. The BHL knows of no copyright restrictions on this item.

This document was created from content at the **Biodiversity Heritage Library**, the world's largest open access digital library for biodiversity literature and archives. Visit BHL at <https://www.biodiversitylibrary.org>.